

יהודה יחיאלי מתוך ספרו

"על חיות ועל בריות"

מחוויותיו של רופא וטרינר

"ד"ר שתה את התה, יש לך עבודה קשה לבצע." ואמנם, בחצר ההמלטות שכבה פרה גדולה ומאחוריה נשרך רחם ענקי.

היו לי סיוטים מצניחות רחם, בעיקר בלילות קרים. כשזה קורה, הפרה שוכבת תמיד בתוך הבוץ והזבל, והרחם שצנח מונח על פני הקרקע המלוכלכת. יש צורך לרחוץ אותו היטב ואחר כך להחזירו למקומו. אלא שהפרה לוחצת ופולטת אותו החוצה והעבודה להחזירו למקומו הופכת קשה ביותר.

בראשית צעדיי בשבילי הווטרינריה, היו לי סיוטים מצניחות רחם, בעיקר בלילות קרים. כשזה קורה, הפרה שוכבת תמיד בתוך הבוץ והזבל, והרחם שצנח מונח על פני הקרקע המלוכלכת. יש צורך לרחוץ אותו היטב ואחר כך להחזירו למקומו. אלא שהפרה לוחצת ופולטת אותו החוצה והעבודה להחזירו למקומו הופכת קשה ביותר.

הפרה שכבה בתנוחה משונה על צדה השמאלי והרחם מכוסה בקש. היא נאנחה, ובדיקת הלב גילתה שהדופק מהיר ביותר. ביקשתי מיענקל'ה להביא מים קרים וסבון, בשעה שהכנתי עצמי לפעולה.

ראשית, זריקה לחיזוק הלב ולאחר מכן זריקת פרוקאין בבסיס הזנב. כאשר הגיעו המים הקרים, הכנסנו חומר חיטוי והתחלנו לרחוץ את הרחם. כך היה עלינו ליישר את הפרה ולהגביה את החלק האחורי. שוב שטפנו את הרחם בחומר חיטוי והנחנו אותו על סדין לבן שיוסק'ה אוזו בצד אחד ויענקל'ה בצד השני, התחלתי אנוכי מתמרן כדי לדחוף את הרחם ולהחזירו למקומו.

צניחת הרחם היא מעין שליפה של כפפה ענקית. כל פעם שהייתי דוחף את הרחם באופן שיטתי, לאחר שהתקדמתי במקצת, הייתה הפרה נותנת לחיצה והכול שוב בחוץ, ואז החל הקרב הגדול מחדש. כך עמדנו שלוש שעות ונלחמנו שעל אחר שעל. התחלנו להזיע למרות צינת הבוקר. דוחפים מימין ואחר כך משמאל, והנה שוב לחץ חזק של הפרה. יענקל'ה ויוסק'ה החלו להראות סימני ייאוש. אגלי זיעה מכסים את פני יוסק'ה ויענקל'ה החרישו והחליטו להמשיך. ואז, עוד מאמץ ועוד מאמץ והרחם היה בפנים. סידרתי את הרחם במקומו, מכניס קפסולות של חומר אנטיביוטי וסוגר את הפתח עם קלמרות מיוחדות. הסגירה נועדה למנוע יציאה מחדש של הרחם. הפרה סבלה מהלם קל עקב המאמצים, הדופק

אחד היסודות להצלחת עבודתו של הרופא הווטרינרי במשק הוא יחסיו עם הרפתנים. יחסי עם רפתני הקיבוץ שדות ים נרקמו לכלל יחסי רעות, מיום עבודתי הראשון שם. כשהגעתי לראשונה למשק, לחוף הים התיכון, פגשתי ביוסק'ה, הרפתן הוותיק. יוסק'ה, ממניחי היסוד לענף, הוא בחור שמנון, עליז, חובב אכילה מושבע ומארח יוצא מן הכלל. יום העבודה הראשון ברפת הישנה לא היה ארוך ביותר, ולאחר שסיימנו את העבודה הפציר בי יוסק'ה להתלוות אליו לחדר האוכל הישן לארוחת צהריים. היו אלה ימים קשים למשק הקיבוצי, והמזון כלל רק כנפי עוף ותפוחי אדמה מבושלים, אבל ליוסק'ה הייתה זו ארוחת מלכים. תאבוננו וגישתו לארוחה היו כשל אחד הסועד במסעדת "מקסים" המפורסמת בפריס. כל היושבים בקרבתו היו מקבלים תאבון בראותם אותו.

כאשר פנינו אל היציאה, היה יוסק'ה נוהג לצבוט פעם בעכוזן ופעם בלחיין של הנערות הצעירות שניקרו בדרכו. לכל צביטה היה מוסיף הערת עידוד נוסח, "או, יש לך עיניים נהדרות"

בגמר הארוחה, כאשר פנינו אל היציאה, היה יוסק'ה נוהג לצבוט פעם בעכוזן ופעם בלחיין של הנערות הצעירות שניקרו בדרכו. לכל צביטה היה מוסיף הערת עידוד נוסח, "או, יש לך עיניים נהדרות", והנערות היו מקבלות זאת, ובדרך כלל, ברוח טובה. כולן הכירו אותו ואת ליצנותו. כאשר נפרדנו, איחל לי דרך צלחה ושנתראה בקרוב.

והנה, כבר באותו לילה, בעודי מתהפך על המזרן הקשה במיטתי שבמלון "סנטרל", נשמעה דפיקה על הדלת. המלונאי שניצב בפתח מודיע לי בקול רם, "יש לך קריאה משדות ים". אני קופץ מן המיטה, מדליק את האור ומסתכל בשעון. השעה שלוש לפנות בוקר. מה כבר קרה ליוסק'ה בשעה כה מוקדמת?

העליתי עליי את בגדי העבודה, נעלתי את הנעליים ויצאתי אל הקיבוץ במכונית. בחוץ הייתה עדיין חשכה, והרחובות שוממים מאדם. חתול שחור הופיע אי משם וחמק לו באחת החצרות. הגעתי למשק בתוך דקות. יוסק'ה ויענקל'ה המתינו לבואי, כוס תה בעבורי הייתה מוכנה על השולחן בחדר הקבלה.

ד"ר יהודה יחיאלי קצת על המחבר, כפי שכתוב על הכריכה האחורית של ספרו "על חיות ועל בריות"

יהודה יחיאלי נולד ברחובות לאחת ממשפחות האיכרים הוותיקות. כרוב בני דורו החקלאים, למד בבית הספר החקלאי בפרדס חנה. עם סיום הלימודים התגייס לנוטרות ואחר כך פנה ללימודים באוניברסיטה העברית. בפרוץ מלחמת השחרור גויס לפלוגת הסטודנטים בגדוד מוריה. הוא נלחם בירושלים עד להפוגה הראשונה ולאחר שאחיו עמוס נהרג, הועבר לחטיבת גבעתי. לאחר המלחמה סיים תואר ראשון בחקלאות בירושלים ונסע לצרפת ללמוד רפואה וטרינרית, שהייתה חלום חייו. עם סיום לימודיו חזר ארצה להחל לעבוד בחברת "החקלאית", כרופא שדה ובעיקר בחיות גדולות. במשך שלושים ושלוש שנות עבודתו אסף חוויות רבות. בספר שלפנינו, משתף אותנו ד"ר דניאלי בפכים קטנים מתוך ניסיונו, הכול בשרטוט קליל של הדמויות ובמבט הומוריסטי, מתוך אהבה לאדם ולחי. ■

היה מהיר, ואנחות כבדות נשמעו מפעם לפעם. ראשה היה שמוט קדימה והיא נראתה במצב של דיכאון. הזרקתי זריקות חיזוק וכן חומר לכיוון הרחם. אחר כך ישבנו עייפים ותשושים, ממתנינים לחכות לתוצאות. בעוד אנו יושבים ומחכים שוב, הציע יענקל'ה לקרוא לסאלם הקצב. "הרי הפרה לא תוכל להתעבר שוב, למה יחזיקוה?"

העצות האלה רק הרגיזוני. אם רצו להוציאה לשחיטה, הרי יכלו לקרוא לקצב בשלוש בבוקר ולא להעירני. אחרי כל המאמצים שעשינו, פתאום קוראים לקצב וחסל? לא הגבתי להצעתו של יענקל'ה וביקשתי להמתין עם הקריאה לסאלם. לאחר מחצית השעה החלה הפרה להראות סימני התאוששות. ראשה התרומם, והיא החלה לגמוע מן המים שהגשנו לה. כאשר התאוששה לגמרי, עודדנו אותה לקום על רגליה. היא קמה והחלה לחפש מזון.

מדי יום הייתי מופיע במשק ומזריק זריקות אנטיביוטיקה.

בסוף השבוע חזרה הפרה אל עצמה והחלה לשפוע חלב. הייתה זו אחת הפרות המצטיינות בעדר שדות ים. בסופו של עניין היא גם התעברה. ■

קריאתו של בוקר - איורו של יעקב גוסרמן